

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових,
педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти
Донбаської державної машинобудівної академії

1. Загальні положення

1.1 Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти (далі – Положення) розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу»; Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», «Про запобігання корупції», Цивільного кодексу України, Етичного кодексу ученого України, затвердженого постановою загальних зборів Національної академії наук України від 15 квітня 2009 року, листа Міністерства освіти і науки України від 24 жовтня 2017 року № 1/9-565 щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти, Статуту Донбаської державної машинобудівної академії (далі – Академія або ДДМА), Стандарту академічної доброчесності ДДМА та інших нормативно-правових актів.

1.2 Основні визначення, використані у Положенні, наводяться у тлумаченні чинного законодавства України та Стандарту академічної доброчесності ДДМА.

1.3 Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і правових норм поведінки учасників науково-освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності для забезпечення якісної освіти та отримання вагомих наукових результатів шляхом утвердження у ДДМА ціннісних підходів та орієнтирів формування самостійної та відповідальної особистості, спроможної навчатись, викладати і провадити наукову діяльність, керуючись принципами чесності, чесного навчання і праці.

Академічна етика – сукупність морально-етичних норм, правил і принципів, у тому числі правил педагогічної етики, академічної доброчесності

й ділового етикету, які регулюють міжособистісні відносини учасників освітнього процесу закладів вищої освіти.

1.4 Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти (далі – Учасники освітнього процесу):

– розроблено з метою розвитку вищої освіти та науки в Україні відповідно до національних пріоритетів і світових стандартів шляхом забезпечення та покращення якості вищої освіти та фундаментальних і прикладних наукових досліджень в Академії;

– закріплює норми, правила, вимоги та процедури дотримання принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та наукової (творчої) діяльності Академії під час навчання, викладання, реалізації досліджень як невід’ємної складової системи забезпечення якості вищої освіти та наукової діяльності в Академії;

– визначає рівні управління системою сприяння та дотримання принципів академічної доброчесності, заходів забезпечення та запобігання їх порушень.

1.5 Положення спрямоване на забезпечення довіри до результатів навчання та наукових (творчих) досягнень учасників освітнього процесу на основі дотримання принципів і норм професійної етичної поведінки, високих стандартів в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності Академії, запобігаючи порушенням академічної доброчесності.

2. Система сприяння та забезпечення академічної доброчесності в ДДМА

2.1 Нормативна база системи сприяння та забезпечення академічної доброчесності на системному рівні описує внутрішні механізми впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність Академії, заходи щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, процедури попередження та боротьби з порушеннями принципів академічної доброчесності.

2.2 Суб’єктами сприяння та забезпечення академічної доброчесності є:

2.2.1 Працівники – службові особи, науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники та співробітники ДДМА;

2.2.2 Здобувачі – студенти, аспіранти, докторанти та інші особи, які навчаються у ДДМА.

2.3 Система сприяння та забезпечення академічної доброчесності є складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти і включає в себе:

– заходи, спрямовані на ознайомлення учасників освітнього процесу із поняттями та вимогами академічної доброчесності;

– підписання декларацій про академічну доброчесність як невід’ємної частини дотримання Стандарту академічної доброчесності ДДМА та пп. 3.2 цього Положення;

- виявлення порушень академічної доброчесності учасниками освітнього процесу;

- порядок прийняття відповідних рішень за порушення вимог академічної доброчесності.

2.4 Основні засади дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними, науковими, педагогічними працівниками Академії викладені в п. 4 Стандарту академічної доброчесності ДДМА «Принципи академічної доброчесності та етики академічних відносин в ДДМА» та, зокрема, передбачають:

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про методи, методики і результати досліджень, джерела використаної та власну освітню і наукову діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

- об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

2.5 Основні засади дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти викладені в п. 4 Стандарту академічної доброчесності ДДМА «Принципи академічної доброчесності та етики академічних відносин в ДДМА» та, зокрема, передбачають:

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

2.6 Інструменти впровадження принципів дотримання академічної доброчесності в освітню і наукову діяльність Працівників та Здобувачів Академії, які виконують просвітницьку функцію та за допомогою яких стає можливим попередження випадків порушення принципів академічної доброчесності:

- інформаційно-консультативне супроводження Працівників та Здобувачів через створення відповідних ресурсів на офіційному сайті Академії;

- організація семінарів та круглих столів для науково-педагогічних працівників з питань академічної доброчесності;

- реалізація заходів з підвищення кваліфікації для науково-педагогічних і педагогічних працівників з питань академічної доброчесності;

- тренінги для Працівників та Здобувачів Академії в рамках всеукраїнських та міжнародних проєктів з академічної доброчесності, грантових програм тощо.

2.8 Інструменти контролю за дотриманням академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності Працівників та Здобувачів Академії передбачають:

– моніторинг системи забезпечення та дотримання академічної доброчесності з використанням сучасних інструментів опитування (анкетування, опитування) Працівників та Здобувачів Академії на предмет порушень академічної доброчесності;

– обов'язкову перевірку наукових та навчально-методичних робіт Працівників, а також кваліфікаційних робіт Здобувачів на наявність ознак академічного плагіату.

3. Запобігання порушенням академічної доброчесності

3.1 Академія вживає заходів для ознайомлення Здобувачів із поняттями та вимогами академічної доброчесності шляхом включення відповідного матеріалу до програм навчальних дисциплін, проведення окремих лекцій, семінарів, тренінгів, індивідуальних консультацій тощо.

3.2 В Академії здійснюється систематичне інформування Працівників та Здобувачів про необхідність дотримання вимог чинного законодавства в галузі освітньої та наукової діяльності, Стандарту академічної доброчесності ДДМА, виконання цього Положення, а також загальноприйнятих норм і правил етики академічних відносин.

3.3 Особи, які набули статус здобувачів освіти, та нові працівники Академії беруть на себе зобов'язання дотримуватись академічної доброчесності та упродовж двох місяців з моменту зарахування на навчання/прийняття на роботу підписують Декларацію про академічну доброчесність (Додатки 1, 2).

3.4 Запобігання академічному плагіату у кваліфікаційних роботах, наукових та науково-методичних працях, публікаціях Учасників освітнього процесу полягає у здійсненні технічної перевірки за допомогою спеціалізованих програмних засобів, що використовуються в Академії, та експертної оцінки щодо відсутності/наявності академічного плагіату.

Процедура та особливості здійснення автоматизованої перевірки кваліфікаційних робіт, наукових та науково-методичних праць, публікацій Учасників освітнього процесу наведено в Тимчасовому положенні «Про запобігання та виявлення академічного плагіату у навчальній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу у ДДМА» та в «Порядку проведення перевірки кваліфікаційних робіт студентів на наявність запозичень з інших документів».

3.5 Заходами з попередження академічної доброчесності є проведення заходів для учасників освітнього процесу щодо дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права, правил цитування джерел інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей при підготовці наукової (творчої) продукції, об'єктивного оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Академії тощо.

4. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність

4.1 Порушенням академічної доброчесності вважається:

4.1.1 Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження, та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

4.1.2 Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

4.1.3 Академічне шахрайство – будь-які дії учасників освітньо-наукового процесу, сутність яких полягає у наданні або отриманні будь-якої несанкціонованої допомоги або нечесної переваги у будь-якій формі академічної роботи;

4.1.4 Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

4.1.5 Фальсифікація результатів досліджень, посилань у власних публікаціях, будь-яких інших даних, у тому числі статистичних, що стосуються освітнього процесу та наукових досліджень;

4.1.6 Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

4.1.7 Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

4.1.8 Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі;

4.1.9 Неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, що обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

4.1.10 Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

4.2 Відповідальність за порушення академічної доброчесності під час здійснення освітньої та наукової діяльності покладається на Працівників та Здобувачів Академії.

4.3 Працівників та Здобувачів Академії несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності відповідно до вимог законодавства України.

4.3.1 За порушення норм академічної доброчесності Працівники Академії можуть бути притягнуті до відповідальності відповідно до нормативних і розпорядчих документів ДДМА та норм законодавства України;

4.3.2 До Здобувачів Академії, у випадку порушення правил академічної доброчесності, в т.ч. встановлення факту плагіату, може бути застосовано такі види заходів впливу:

- академічні (попередження; незарахування роботи; повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої (освітньо-наукової) програми);
- дисциплінарні (догана, письмове попередження, відрахування з ДДМА) та ін.

5. Прикінцеві положення

5.1 Положення вводиться в дію з наступного дня після його схвалення Вченою радою та затвердження наказом ректора ДДМА.

5.2 Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися за рішенням Вченої ради ДДМА та затверджуватись наказом ректора.

5.3 Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Академії відповідно до їх функціональних обов'язків.

ДЕКЛАРАЦІЯ
про дотримання академічної доброчесності
науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника Донбаської
державної машинобудівної академії

Я, _____,
(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____
(посада, кафедра)

учасник/учасниця освітнього процесу Донбаської державної машинобудівної академії (ДДМА) усвідомлюю, що академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і правил, якими мають керуватися учасники/учасниці освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання або/та наукових (творчих) досягнень.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній, професійній, науковій, творчій діяльності буду дотримуватися принципів академічної доброчесності та етики академічних відносин ДДМА, керуючись законодавством України, етичними вимогами до професійної та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- дотримуватися норм чинного законодавства у сферах освіти та науки, інтелектуальної власності, етичних принципів академічної доброчесності;
- слідувати фундаментальним цінностям академічної доброчесності, зазначених в Стандарті академічної доброчесності ДДМА;
- дотримуватись корпоративної культури та поваги до інших працівників та здобувачів вищої освіти ДДМА;
- перешкоджати проявам академічної недоброчесності з боку інших працівників та здобувачів вищої освіти ДДМА;
- робити коректні посилання на джерела інформації у разі використання запозичених ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- негайно повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності відповідним органам та структурам ДДМА;
- надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- ініціювати створення дієвих механізмів запобігання проявів академічної недоброчесності;
- у межах своїх посадових обов'язків здійснювати контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- об'єктивно та неупереджено оцінювати результати навчання здобувачів вищої освіти.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства повинен/повинна буду нести академічну відповідальність. У разі порушення академічної доброчесності та етики академічних відносин ДДМА до мене можуть бути застосовані засоби дисциплінарного характеру.

_____
(Дата)

_____
(Підпис)

ДЕКЛАРАЦІЯ
про дотримання академічної доброчесності
здобувачем вищої освіти Донбаської державної машинобудівної академії

Я, _____,
(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____,
(студент, аспірант, докторант спеціальності або освітньої програми)

учасник/учасниця освітнього процесу Донбаської державної машинобудівної академії (ДДМА) усвідомлюю, що академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і правил, якими мають керуватися учасники/учасниці освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання або/та наукових (творчих) досягнень.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній, професійній, науковій, творчій діяльності буду дотримуватися принципів академічної доброчесності та етики академічних відносин ДДМА, керуючись законодавством України, етичними вимогами до професійної та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- дотримуватися норм чинного законодавства у сферах освіти та науки, інтелектуальної власності, етичних принципів академічної доброчесності;
- слідувати фундаментальним цінностям академічної доброчесності, зазначених в Стандарті академічної доброчесності ДДМА;
- дотримуватись корпоративної культури та поваги до інших працівників та здобувачів вищої освіти ДДМА;
- брати участь у всіх заходах ДДМА із забезпечення рівня обізнаності здобувачів освіти з питань академічної доброчесності;
- перешкоджати проявам академічної недоброчесності з боку інших працівників та здобувачів вищої освіти ДДМА;
- робити коректні посилання на джерела інформації у разі використання запозичених ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- негайно повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності відповідним органам та структурам ДДМА;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- надавати достовірну інформації щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства повинен/повинна буду нести академічну відповідальність. У разі порушення академічної доброчесності та етики академічних відносин ДДМА до мене можуть бути застосовані засоби дисциплінарного характеру.

_____
(Дата)

_____
(Підпис)